

Participatief onderzoek met kinderen

Kinderraad

In het voorjaar van 2017 is er een nieuw leven geblazen in de Vreedzame Kinderraad SPT. Nieuwe kinderen van de drie scholen hebben gesolliciteerd naar een plekje in de raad. Aan de onderzoekers van KIWI de taak om de kinderen actief mee te laten denken in het proces om gezamenlijk te komen tot acties gekoppeld aan het bestaande kindermanifest SPT.

Het kindermanifest heeft drie pijlers: 1. Welkom zijn, een veilige en schone wijk. 2. Jezelf mogen zijn en begripvol en respectvol met elkaar omgaan. 3. Elkaar leren kennen, voor elkaar zorgen en het goede voorbeeld geven.

Tijdens de eerste bijeenkomst is er door de kinderen in groepjes gebrainstormd welke ideeën zij hebben bij de verschillende pijlers. Leuk om te merken dat er veel overeenkomst zat tussen de ideeën en deze te vangen zijn binnen 5 thema's: milieu, veiligheid, spelen/bewegen, samenkomen en ouderen. In de volgende bijeenkomst hebben de kinderen van de Kinderraad onderzocht hoe de wijken er uit zien, gefocust op de 5 thema's. In groepjes zijn de kinderen met videocamera en fototoestel op pad gegaan in de wijk, waarbij ook is geobserveerd en geïnterviewd. Dit heeft geleid tot goede input om tot ideeën te komen voor concrete acties voor de Kinderraad.

Huiskamer

In 2017 is er met kinderen uit de Huiskamer SPT participatief onderzoek gedaan naar het thema: de vreedzame wijk. De volgende vier fases zijn hierbij ingezet:

Fase 1: Elkaar leren kennen en de wensen en behoeften van kinderen inventariseren.

Fase 2: Het activeren van voorkennis, hypothesen opstellen en deze toetsen.

Fase 3: De wijk in en data verzamelen.

Fase 4: Een eindproduct opleveren en meedenken wat de vervolgstappen moeten zijn.

De kinderen hebben een fotocollage gemaakt en deze gepresenteerd. De resultaten zijn teruggekoppeld aan o.a. de gemeente.

Ideeënwaaijer 'Onderzoek doen met kinderen'

Veel beslissingen over en voor kinderen worden gemaakt door volwassenen terwijl kinderen vaak veel ideeën hierover hebben én expert zijn op het gebied van hun eigen leefwereld. Met deze reden heeft de innovatiewerkplaats Kind in de Wijk de afgelopen jaren getracht het kind centraal te zetten en is daarbij telkens op zoek gegaan naar de behoeften en meningen van deze kinderen. Wat wil/voelt/vraagt het kind op het gebied van actieve en gezonde leefstijl en vreedzaam samenleven?

Om hier antwoord op te kunnen krijgen is er door de onderzoekers gezocht naar passende methodes van onderzoeken bij de jonge doelgroep waar KIWI zich op richt. Dit heeft geleid tot een nieuwe mindset ten aanzien van onderzoek doen met kinderen ten opzichte van de welbekende en meer traditionele onderzoeksmethoden. De opgedane ideeën, onderzoeksvormen en ervaringen zijn gepresenteerd in een ideeënwaaijer 'Onderzoek doen met kinderen'. De onderzoekers van Kind in de wijk hopen hiermee professionals, collega's en studenten te inspireren om te kiezen voor een meer kindvriendelijke manier van onderzoeken maar vooral voor laten participeren van kinderen bij onderzoeken en projecten die op de kinderen gericht zijn.

Kind in de wijk – innovatiewerkplaats

Contactpersonen:

Lectoraat Praktijkgerichte Sportwetenschap
Roos Dreijer
E-mail: r.d.s.dreijer@pl.hanze.nl

Lectoraat Integraal Jeugdbeleid

Henriëtte Pauwels
E-mail: h.v.pauwels@pl.hanze.nl

Partners:

Bslim Selwerd, Paddepoel, Tuinwijk
Contactpersoon: Loes Poorte

Vreedzaam en Bswimm

Contactpersoon: Janet Meijer

Huiskamer SPT

Contactpersoon: Geertje Klein

Openbare basisschool
De Pendinghe

share your talent. **move** the world.

HANZE-17, 2017

Hanzehogeschool
Groningen
University of Applied Sciences

Kind in de wijk Innovatiewerkplaats

September 2016 -
December 2017

share your talent. **move** the world.

Kind in de wijk - innovatiewerkplaats

Twee lectoraten (Integraal Jeugdbeleid en Praktijkgerichte Sportwetenschap) zijn in de wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk (SPT) sinds 2014 aan de slag geweest met de wijk. Dit is gebeurd samen met de voorzieningen in die wijk, hun professionals en in nauw overleg met de gemeente. Vanuit de centrale thema's gezondheid en participatie van de jeugd heeft Kind in de wijk (KIWI) zich gericht op de volgende twee subthema's:

- Actieve gezonde leefstijl: bewegen, sport en voeding
- Vreedzaam samenleven: vreedzame school en vreedzame wijk

De doelstelling van KIWI is om de bestaande voorzieningen in de wijk, op het gebied van actieve gezonde leefstijl en vreedzaam samenleven voor kinderen (4-12 jaar) te ondersteunen, te verbinden en waar gewenst aan te vullen. Hierbij stelt KIWI het kind in de wijk centraal en is daarbij geïnteresseerd in de behoeftes en meningen van deze kinderen. Om meningen van kinderen in beeld te brengen is er dit jaar opnieuw participatief onderzoek uitgevoerd met kinderen van de Huiskamer en ook met kinderen van de Kinderraad. Daarnaast bood KIWI studenten van verschillende opleidingen de kans om een onderzoek of project uit te voeren binnen de vaststaande thema's.

In verband met de afronding van Kind in de wijk SPT heeft het tweede deel van 2017 in teken gestaan van de afronding van projecten en contacten in de wijk. In dit overzicht wordt er een toelichting gegeven op een aantal belangrijke uitgevoerde activiteiten en opgehaalde onderzoeksresultaten van de periode september 2016 t/m december 2017. Aan elk onderwerp zijn factsheets en/of onderzoeksverslagen gekoppeld, deze kunt u opvragen bij de contactpersonen Roos en Henriëtte.

Actieve gezonde leefstijl

Monitoring beweeggedrag

Door KIWI is in april en mei 2017 een enquête uitgezet bij de drie scholen in SPT gericht op de thema's actieve gezonde leefstijl en vreedzaam samenleven. Kinderen uit groep 5 t/m 8 van de Wegwijzer, de Pendinghe en de Bisschop Bekkerschool hebben vragen beantwoord over bewegen, sportdeelname, gezondheid en vreedzaam samenleven. Al meerdere jaren wordt er een soortgelijke vragenlijst afgenomen om verschillen in gedrag, kennis en beleving te monitoren. In 2017 is deze monitoring uitgevoerd in 8 wijken in de gemeente Groningen waardoor er ook een vergelijking is te maken met kinderen uit andere wijken. Enkele interessante resultaten zijn hier kort weergegeven.

Van de 286 leerlingen uit SPT die hebben deelgenomen aan de enquête, geeft 60% van de leerlingen aan dat ze lid zijn van een sportvereniging. Hiermee zijn kinderen uit SPT het minst vaak lid van een sportvereniging in vergelijking met de kinderen uit andere wijken in Groningen. Ook is dit percentage ruim onder het landelijk gemiddelde van 70%. Vierendertig procent van de kinderen doet wel eens mee met Bslim activiteiten. Deze kinderen vinden allemaal de Bslim activiteiten leuk of zelfs heel erg leuk. In vergelijking met kinderen uit andere wijken doen de kinderen uit SPT wel minder vaak mee met Bslim. Wel spelen deze kinderen in vergelijking vaker buiten. Zelfs 32% procent van de kinderen geeft aan elke dag buiten te spelen. Twee kinderen spelen nooit buiten. Veertig procent van de kinderen uit SPT geven aan elke dag beeldschermtijd te hebben. In SPT zijn de kinderen in vergelijking met andere wijken (nog) positiever over de gymlessen.

Voor elke school is er een factsheet gemaakt met de belangrijkste resultaten.

Speelplekken in kaart

Uit onderzoek (Veendendaal en de Vries, 2012) blijkt dat buitenspelen één van de belangrijkste vormen van bewegen is voor kinderen. Buitenspelen bevordert de ontwikkeling van sociale, cognitieve en motorische vaardigheden van kinderen. Maar buitenspelen is niet alleen belangrijk voor de gezondheid en het welzijn van kinderen, maar ook voor het leefklimaat in een wijk.

In het afgelopen jaar zijn in opdracht van Kind in de wijk studenten van de minor Gezond opgroeien aan de slag geweest met een onderzoek gericht op spelen in de wijk Paddepoel. Hierbij zijn er in eerste instantie de speelmogelijkheden in kaart gebracht. Waarbij onder andere is gekeken naar in hoeverre de speelplekken uitnodigen tot bewegen. Vervolgens is het motorische speelgedrag van de kinderen geobserveerd met behulp van SOPLAY observaties. Ook zijn de studenten in gesprek gegaan met kinderen om hun meningen over spelen in de wijk op te halen. Hierbij is gevraagd naar de behoeften van kinderen m.b.t. buitenspelen en ook naar wat zij zouden veranderen aan de speelplekken. Tenslotte zijn drempels en stimulansen voor spelen in de wijk in kaart gebracht.

Aanbevelingen van kinderen t.a.v. de speelplekken zijn dat deze beter onderhouden zouden kunnen worden en dat de toestellen meer vrolijke kleuren kunnen krijgen. Ook kan er door het organiseren van activiteiten op speelplekken meer aandacht worden besteed aan de minder populaire speelplekken want als kinderen de speelplekken niet kennen, geven ze aan dat ze daar logischerwijs ook niet gaan spelen.

De studenten hebben de resultaten erg mooi visueel gepresenteerd in een interactieve PDF.

Actieve gezonde leefstijl & vreedzaam samenleven

Sociaal speelgedrag

In het afgelopen jaar hebben vier vierdejaars studenten van de opleidingen Maatschappelijk Werk en Dienstverlening en Sociaal Pedagogische Hulpverlening onderzoek gedaan naar het sociale speelgedrag van kinderen in de wijk SPT. Evenals in vorige jaren is er in tweetallen gekeken welke (houdings) aspecten van het programma 'de Vreedzame School' terug te zien waren in het speelgedrag op schoolpleinen in de wijk. Dit jaar is er bij gefocust op het thema 'conflicthantering'.

Om waardevolle informatie op te halen is er door de studenten geobserveerd op het schoolplein van de Bisschop Bekkers. Daarnaast is er door de kinderen en leerkrachten een enquête ingevuld. Uit de resultaten is gebleken dat veel van de conflicten door leerlingen zelf wordt opgelost, weliswaar bij voorkeur fysiek. Dit is in strijd met de Vreedzame school methode. Mediatoren op het plein hanteren de stappen van conflicthantering wel. Ook bleek dat regelmatig conflictsituaties niet worden opgemerkt door pleinwachten.

Vreedzaam samenleven

Monitoring Vreedzaam

Sinds het najaar van 2013 wordt in de wijk Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk (SPT) met de aanpak van De Vreedzame Wijk gewerkt. Binnen Kind in de Wijk zijn de stand van zaken omtrent de Vreedzame School en Vreedzame Wijk in de SPT in 2015, 2016 en 2017 in kaart gebracht door middel van een enquête ingevuld door leerlingen van groep 5 t/m 8 en interviews met de brugfunctionarissen van de drie scholen.

Uit de enquête blijkt dat nog steeds bijna alle kinderen weten wat de Vreedzame School is en dit ook belangrijk vinden dat hun school vreedzaam is (75,5%). Tijdens de meting in 2017 lijken de kinderen te vinden dat de mensen in hun wijk iets minder positief met elkaar omgaan, maar dit is geen significante daling t.o.v. de eerste twee metingen. Het gevoel van veiligheid lijkt iets te zijn toegenomen, tijdens de laatste meting voelt 85% van de kinderen zich altijd of meestal veilig in de wijk, in 2016 was dit 82%. Hoewel de meeste kinderen zich veilig voelen in hun wijk, geeft 15% aan zich niet veilig te voelen. Hiervoor worden verschillende redenen genoemd maar criminaliteit, onprettige personen en onveilige verkeerssituaties worden veel genoemd.

Over de hele lijn blijkt uit de interviews die in 2015, 2016 en 2017 zijn afgenomen met de brugfunctionarissen van de scholen, dat de Vreedzame School nog steeds echt een cultuur is op alle drie de scholen. Naast de specifieke vreedzame lessen wordt het ook meer door de andere vakken heen verweven. De scholen geven het thema Vreedzaam steeds meer en breder vorm. Op alle drie de scholen is het al merkbaar dat de functie van mediator duidelijker is en dat kinderen er enthousiast over zijn.

Bij de Pendinghe is er ook geobserveerd in de pauzes, zijn er interviews afgenomen met de mediators die begeleiden tijdens de pauze en hebben de leerkrachten een enquête ingevuld. Uit de observaties is gebleken dat er op het schoolplein mediators worden ingezet die conflicten kunnen oplossen. Echter koos het grootste deel van de kinderen met een conflict ervoor om naar de pleinwacht te gaan.

Uit beide onderzoeken blijkt dat de aanwezigheid van pleinwachten en mediators een positief effect heeft op het aantal conflicten op het schoolplein. Aanbevelingen zijn om consequent mediators in te zetten en deze mediators ook regelmatig te trainen om ze meer handvaten te bieden voor het oplossen van een conflict.

Van de onderzoeksverslagen zijn factsheets gemaakt om de relevante informatie te delen.

Een wens van de brugfunctionarissen blijft om de wijk nog vreedzamer te maken. Met name de schillen rondom de scholen, bibliotheek, huiskamer en voormalig CJG. Hierbij blijft de afstemming met het WIJ-team nog steeds van groot belang.

Evaluatie Huiskamer SPT

In februari 2015 is in samenwerking met meerdere partijen de Huiskamer Selwerd Paddepoel Tuinwijk (SPT) opgezet. De Huiskamer biedt kwetsbare kinderen die thuis na schooltijd om verschillende redenen niet altijd 'kind kunnen zijn' en behoefte hebben aan een veilig sociaal klimaat en/of vangnet. In 2017 heeft Kind in de wijk een evaluatierapport opgesteld welke tot stand is gekomen op basis van interviews met betrokken professionals en kinderen.

Na het voeren van gesprekken komt één ding heel duidelijk naar voren: iedereen is overtuigd van de meerwaarde van de huiskamer voor geselecteerde kinderen uit de wijk SPT. Kinderen worden hier gehoord, komen tot rust en krijgen de ruimte om hun eigen talent te ontdekken en te ontwikkelen. Ook komen er belemmerende factoren naar voren, de belangrijkste zijn het missen van tijd en structurele financiering.

